

UMOWA O ZABEZPIECZENIU SPOŁECZNYM
MIĘDZY
RZECZĄPOSPOLITĄ POLSKĄ
A
STANAMI ZJEDNOCZONYMI AMERYKI

Rzeczpospolita Polska oraz

Stany Zjednoczone Ameryki

(zwane dalej „Stronami”),

dążąc do uregulowania stosunków między obu Państwami w dziedzinie zabezpieczenia społecznego, postanowiły co następuje:

CZĘŚĆ I

Postanowienia ogólne

Artykuł 1

Definicje

1. Dla potrzeb niniejszej Umowy:

1) „obywatel” oznacza,

w odniesieniu do Rzeczypospolitej Polskiej,

obywatela Rzeczypospolitej Polskiej,

w odniesieniu do Stanów Zjednoczonych,

obywatela Stanów Zjednoczonych zgodnie z definicją zawartą w sekcji 101 ustawy o imigracji i obywatelstwie, z późniejszymi zmianami;

2) „przepisy prawa” oznaczają ustawy i rozporządzenia, o których mowa w artykule 2 niniejszej Umowy;

3) „władza właściwa” oznacza,

w odniesieniu do Rzeczypospolitej Polskiej, ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego,

w odniesieniu do Stanów Zjednoczonych, Komisarza ds. Zabezpieczenia Społecznego;

- 4) „instytucja właściwa” oznacza,

w odniesieniu do Rzeczypospolitej Polskiej, instytucję upoważnioną do stosowania przepisów prawa, o których mowa w artykule 2 niniejszej Umowy,

w odniesieniu do Stanów Zjednoczonych, Administrację Zabezpieczenia Społecznego;
  - 5) „instytucja łącznikowa” oznacza instytucję zapewniającą koordynację i wymianę informacji między instytucjami obu Stron, uczestniczącą w stosowaniu niniejszej Umowy, jak również informowaniu zainteresowanych o prawach i obowiązkach z niej wynikających;
  - 6) „okres ubezpieczenia” oznacza okres opłacania składek lub okres uzyskiwania dochodów z tytułu zatrudnienia lub pracy na własny rachunek, zdefiniowany lub uznany za okres ubezpieczenia na podstawie przepisów prawa, zgodnie z którymi taki okres został przebyty, lub każdy podobny okres, pod warunkiem, że takie przepisy prawa uznają go za równoważny do okresu ubezpieczenia;
  - 7) „świadczenia” oznaczają świadczenia przewidziane w przepisach prawa, o których mowa w artykule 2 niniejszej Umowy.
2. Każde określenie nie zdefiniowane w niniejszym artykule, ma znaczenie nadane mu w stosowanych przepisach prawa.

Artykuł 2

Zakres przedmiotowy

1. Niniejszą Umowę stosuje się:
  - 1) w odniesieniu do Rzeczypospolitej Polskiej, do przepisów prawa dotyczących następujących świadczeń z tytułu ubezpieczeń społecznych oraz ubezpieczenia społecznego rolników:
    - a. emerytur, rent z tytułu niezdolności do pracy oraz rent rodzinnych,
    - b. jednorazowych odszkodowań oraz rent z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych,
    - c. zasiłków pogrzebowych;
  - 2) w odniesieniu do Stanów Zjednoczonych, do przepisów prawa regulujących federalny system ubezpieczeń emerytalnych, rodzinnych oraz z tytułu niezdolności do pracy;

- a. Tytuł II Ustawy o Zabezpieczeniu Społecznym wraz z odnośnymi rozporządzeniami, z wyjątkiem ustępów 226, 226A i 228 tego Tytułu wraz z odnośnymi rozporządzeniami,
  - b. Rozdział 2 i 21 Kodeksu Podatkowego z 1986 r. wraz z odnośnymi rozporządzeniami.
2. Jeżeli niniejsza Umowa nie przewiduje inaczej, przepisy prawa, o których mowa w ustępie 1 niniejszego artykułu, nie obejmują traktatów ani innych umów międzynarodowych lub ponadnarodowego ustawodawstwa w zakresie zabezpieczenia społecznego, zawartych między jedną ze Stron a państwem trzecim, ani przepisów prawa lub rozporządzeń wydanych w celu ich szczególnej realizacji.
3. Z zastrzeżeniem postanowień zawartych w następnym zdaniu, niniejszą Umowę stosuje się także do ustawodawstwa zmieniającego lub uzupełniającego przepisy prawa określone w ustępie 1 niniejszego artykułu. Niniejsza Umowa ma zastosowanie do przyszłego ustawodawstwa Strony, tworzącego nowe kategorie świadczeniobiorców lub nowe świadczenia, zgodnie z przepisami prawa tej Strony, chyba że władza właściwa danej Strony zawiadomi władzę właściwą drugiej Strony pisemnie, w ciągu trzech miesięcy od dnia oficjalnego ogłoszenia nowego ustawodawstwa, że takie rozszerzenie zakresu niniejszej Umowy nie jest przewidziane.

Artykuł 3

Zakres podmiotowy

Niniejszą Umowę stosuje się do:

- 1) osób, które podlegają lub podlegały przepisom prawa jednej lub obu Stron;
- 2) innych osób, w odniesieniu do przysługujących im praw pochodzących od osób, o których mowa w punkcie 1 niniejszego artykułu.

Artykuł 4

Równe traktowanie

Osoba, o której mowa w artykule 3 niniejszej Umowy, mająca miejsce zamieszkania na terytorium Strony, jest traktowana na równi z obywatelami drugiej Strony przy stosowaniu przepisów prawa drugiej Strony, dotyczących nabycia prawa do świadczeń lub ich wypłaty.

Artykuł 5

Transfer świadczeń

1. Jeżeli niniejsza Umowa nie przewiduje inaczej, przepisy prawa Strony, które ograniczają prawo do świadczeń lub ich wypłacanie wyłącznie z tego powodu, że dana osoba mieszka lub przebywa poza terytorium tej Strony, nie mają zastosowania do osób, mających miejsce zamieszkania na terytorium drugiej Strony.

2. Postanowienia określone w ustępie 1 niniejszego artykułu nie mają zastosowania w Rzeczypospolitej Polskiej do świadczeń przyznawanych w szczególnym trybie lub w drodze wyjątku.

CZĘŚĆ II

Postanowienia dotyczące stosowanych przepisów prawa

Artykuł 6

Postanowienia o ubezpieczeniu

1. Z zastrzeżeniem postanowień zawartych w niniejszym artykule, osoba zatrudniona na terytorium jednej ze Stron, w odniesieniu do tego zatrudnienia, podlega przepisom prawa wyłącznie tej Strony.
2. Jeżeli osoba zwykle zatrudniona na terytorium jednej Strony przez pracodawcę działającego na tym terytorium zostanie czasowo wysłana przez tego pracodawcę na terytorium drugiej Strony, osoba ta podlega przepisom prawa wyłącznie pierwszej Strony, tak jakby była zatrudniona na terytorium pierwszej Strony, pod warunkiem, że przewidywany okres zatrudnienia na terytorium drugiej Strony nie przekracza pięciu lat. Dla potrzeb zastosowania postanowień niniejszego ustępu w przypadku pracownika, który zostanie wysłany z terytorium jednej Strony, przez pracodawcę działającego na tym terytorium, na terytorium drugiej Strony, pracodawca oraz podmiot stowarzyszony tego pracodawcy traktowany jest jako ten sam pracodawca, pod warunkiem że zatrudnienie na terytorium drugiej Strony podlega przepisom prawa tej Strony, z której ta osoba została wysłana.
3. Ustęp 2 niniejszego artykułu ma zastosowanie w przypadku, gdy dana osoba wysłana przez swojego pracodawcę z terytorium jednej Strony na terytorium państwa trzeciego, obowiązkowo podlegająca przepisom prawa tej Strony w okresie zatrudnienia na terytorium państwa trzeciego, zostanie następnie wysłana przez tego pracodawcę z terytorium państwa trzeciego na terytorium drugiej Strony.
4. Osoba pracująca na własny rachunek, która ma miejsce zamieszkania na terytorium Strony, podlega przepisom prawa tylko tej Strony.
5. Jeżeli ta sama działalność jest uznawana za pracę na własny rachunek zgodnie z przepisami prawa jednej Strony, a za zatrudnienie zgodnie z przepisami prawa drugiej Strony, do działalności tej mają zastosowanie przepisy prawa tylko pierwszej Strony, jeśli osoba ją wykonująca ma miejsce zamieszkania na terytorium tej Strony, a w pozostałych przypadkach stosuje się przepisy prawa drugiej Strony.
6. Podróżujący pracownicy lotniczej firmy transportowej, wykonujący swoją pracę na terytoriach obu Stron, którzy inaczej podlegaliby przepisom prawa obu Stron, podlegają, w odniesieniu do tej pracy, przepisom prawa wyłącznie tej Strony, na której terytorium znajduje się siedziba tej firmy. Jednakże, jeżeli tacy pracownicy mają miejsce zamieszkania na terytorium drugiej Strony, podlegają przepisom prawa wyłącznie tej Strony.
7. Niniejsza Umowa nie narusza postanowień Konwencji Wiedeńskiej o stosunkach dyplomatycznych z dnia 18 kwietnia 1961 r. oraz Konwencji Wiedeńskiej o stosunkach konsularnych z dnia 24 kwietnia 1963 r., dotyczących zabezpieczenia społecznego. -

8. Jeżeli osoba zatrudniona w służbie państwowej jednej ze Stron podlega przepisom prawa obu Stron w odniesieniu do tego zatrudnienia, stosuje się następujące zasady:
  - 1) osoba zatrudniona w służbie państwowej Strony, która zostaje wysłana do pracy na terytorium drugiej Strony, w odniesieniu do tego zatrudnienia, podlega wyłącznie przepisom prawa pierwszej Strony,
  - 2) z wyjątkami przewidzianymi w ustępie 7 oraz ustępie 8 punkt 1 niniejszego artykułu, osoba mająca miejsce zamieszkania na terytorium Strony, która jest zatrudniona na tym terytorium w służbie państwowej drugiej Strony, w odniesieniu do tego zatrudnienia, podlega wyłącznie przepisom prawa drugiej Strony.
9. Dla potrzeb niniejszego artykułu, „służba państwowa” oznacza zatrudnienie przez rząd każdej ze Stron lub podmiot wykonujący zadania na jego rzecz.
10. Władze właściwe obu Stron lub instytucje przez nie wyznaczone mogą uzgodnić zastosowanie wyjątku od postanowień niniejszego artykułu w odniesieniu do konkretnych osób lub grup osób, pod warunkiem, że osoba zainteresowana będzie podlegać przepisom prawa jednej ze Stron.

CZĘŚĆ III

Postanowienia dotyczące świadczeń

Artykuł 7

Postanowienia wspólne

1. Z zastrzeżeniem innych postanowień niniejszej Umowy, jeżeli według przepisów prawa jednej Strony warunkiem nabycia prawa do świadczeń jest zgromadzenie okresów ubezpieczenia, instytucja właściwa tej Strony uwzględnia okresy ubezpieczenia przebyte zgodnie z przepisami prawa drugiej Strony, chyba że takie okresy nakładają się na siebie.
2. Zdarzenia mające wpływ na prawo, zmniejszenie, zawieszenie lub wysokość świadczeń, które miały miejsce na terytorium jednej Strony, są uwzględniane, tak jakby miały miejsce na terytorium drugiej Strony.
3. W celu przyznania świadczenia z tytułu niezdolności do pracy instytucja właściwa każdej Strony określa niezdolność do pracy, a w odniesieniu do Rzeczypospolitej Polskiej stopień niezdolności do pracy, zgodnie z przepisami prawa stosowanymi przez tę instytucję właściwą.

Artykuł 8

Świadczenia Stanów Zjednoczonych

Następujące postanowienia mają zastosowanie w odniesieniu do Stanów Zjednoczonych

- 1) Jeżeli osoba ma okres ubezpieczenia, obejmujący co najmniej sześć kwartałów, zgodnie z przepisami prawa Stanów Zjednoczonych, ale nie ma wystarczających okresów ubezpieczenia do spełnienia warunków do nabycia prawa do świadczeń zgodnie z przepisami prawa Stanów Zjednoczonych instytucja właściwa Stanów Zjednoczonych uwzględni, do celów ustalenia prawa do świadczeń zgodnie z tym artykułem, okresy ubezpieczenia uznane zgodnie z przepisami prawa Rzeczypospolitej Polskiej, które nie pokrywają się z okresami ubezpieczenia już uznanymi zgodnie z przepisami prawa Stanów Zjednoczonych.
- 2) Przy ustalaniu prawa do świadczeń na podstawie ustępu 1 niniejszego artykułu, instytucja właściwa Stanów Zjednoczonych zaliczy jeden kwartał ubezpieczenia za każde trzy miesiące ubezpieczenia potwierdzonego przez instytucję właściwą w Rzeczypospolitej Polskiej; jednakże, żaden kwartał ubezpieczenia nie zostanie zaliczony jako kwartał kalendarzowy, jeżeli został już uznany za kwartał ubezpieczenia na podstawie przepisów prawa Stanów Zjednoczonych. Łączna liczba kwartałów ubezpieczenia, która może być zaliczona za dany rok, nie może przekroczyć czterech. Jednakże, instytucja właściwa Stanów Zjednoczonych nie uwzględni okresów ubezpieczenia przypadających przed najwcześniejszą datą, od której może uznawać okresy ubezpieczenia na podstawie stosowanych przez nią przepisów prawa.
- 3) Jeżeli prawo do świadczenia, zgodnie z przepisami prawa Stanów Zjednoczonych, zostało ustalone na podstawie postanowień ustępu 1 niniejszego artykułu, instytucja właściwa Stanów Zjednoczonych wyliczy proporcjonalną Kwotę Podstawowego Ubezpieczenia zgodnie z przepisami prawa Stanów Zjednoczonych na podstawie:
  - a. średniego dochodu danej osoby uzyskanego wyłącznie zgodnie z przepisami prawa Stanów Zjednoczonych,
  - b. stosunku długości okresów ubezpieczenia danej osoby zgromadzonych zgodnie z przepisami prawa Stanów Zjednoczonych do długości całego okresu ubezpieczenia ustalonego zgodnie z przepisami prawa Stanów Zjednoczonych.Świadczenia należne zgodnie z przepisami prawa Stanów Zjednoczonych są oparte na proporcjonalnej Kwocie Podstawowego Ubezpieczenia.
- 4) Prawo do świadczenia ze Stanów Zjednoczonych, wynikające z ustępu 1 niniejszego artykułu, wygasa wraz z osiągnięciem okresów ubezpieczenia wystarczających, zgodnie z przepisami prawa Stanów Zjednoczonych, do ustalenia prawa do równego lub wyższego świadczenia bez konieczności odwoływania się do postanowień ustępu 1 niniejszego artykułu.

Artykuł 9

Świadczenia Rzeczypospolitej Polskiej

Następujące postanowienia mają zastosowanie w odniesieniu do Rzeczypospolitej Polskiej:

- 1) Jeżeli przepisy prawa Rzeczypospolitej Polskiej, uzależniają prawo do świadczeń od zgromadzenia okresów ubezpieczenia w zawodzie lub konkretnym zatrudnieniu, ubezpieczonym w ramach specjalnego systemu, okresy ubezpieczenia zgromadzone w tym samym zawodzie lub konkretnym zatrudnieniu w Stanach Zjednoczonych są uwzględniane przez instytucję właściwą Rzeczypospolitej Polskiej przy ustalaniu świadczeń.

- 2) Jeżeli okres ubezpieczenia, zgodnie z przepisami prawa Rzeczypospolitej Polskiej, jest krótszy niż 12 miesięcy i na podstawie tego okresu nie przysługują świadczenia, instytucja właściwa Rzeczypospolitej Polskiej nie ma obowiązku przyznania tych świadczeń.
- 3) Jeżeli, zgodnie z przepisami prawa Rzeczypospolitej Polskiej, prawo do świadczeń powstaje bez uwzględniania okresów ubezpieczenia zgodnie z przepisami prawa Stanów Zjednoczonych, instytucja właściwa przyznaje świadczenia i ustala ich wysokość wyłącznie na podstawie okresów ubezpieczenia zgromadzonych na podstawie przepisów prawa Rzeczypospolitej Polskiej, chyba że wysokość świadczeń ustalona zgodnie z punktem 4 niniejszego artykułu jest korzystniejsza.
- 4) Jeżeli, zgodnie z przepisami prawa Rzeczypospolitej Polskiej, ubezpieczony nabywa prawo do świadczeń po zsumowaniu okresów ubezpieczenia zgodnie z przepisami prawa obu Stron, instytucja właściwa:
  - a. ustala teoretyczną kwotę świadczenia, jakie zostałyby przyznane, gdyby wszystkie okresy ubezpieczenia były zgromadzone na podstawie przepisów prawa Rzeczypospolitej Polskiej,
  - b. na podstawie teoretycznej kwoty świadczenia, o której mowa pod literą a niniejszego punktu, ustala rzeczywistą kwotę świadczenia na podstawie stosunku okresów ubezpieczenia zgromadzonych zgodnie z przepisami prawa Rzeczypospolitej Polskiej do sumy wszystkich okresów ubezpieczenia zgodnie z przepisami prawa obu Stron.
- 5) Przy ustalaniu podstawy wymiaru świadczeń instytucja właściwa Rzeczypospolitej Polskiej uwzględni wyłącznie własne okresy ubezpieczenia.
- 6) Prawo do świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych zgodnie z przepisami prawa Rzeczypospolitej Polskiej zostanie ustalone tylko wtedy, gdy ubezpieczony podlegał przepisom prawa Rzeczypospolitej Polskiej w chwili wypadku przy pracy lub w czasie powstania choroby zawodowej.

CZĘŚĆ IV

Postanowienia różne

Artykuł 10

Porozumienia administracyjne

1. Władze właściwe Stron są upoważnione do zawierania porozumień administracyjnych koniecznych do stosowania niniejszej Umowy.
2. Władze właściwe Stron:
  - 1) wyznaczają instytucje łącznikowe;
  - 2) przekazują sobie wzajemnie informacje dotyczące środków podejmowanych w celu stosowania niniejszej Umowy;

- 3) przekazują sobie wzajemnie, niezwłocznie, informacje dotyczące wszelkich zmian w swoich przepisach prawa, które mogą mieć wpływ na stosowanie postanowień niniejszej Umowy.

Artykuł 11

Wzajemna pomoc

Władze właściwe, instytucje łącznikowe oraz instytucje właściwe Stron, w ramach przysługujących im uprawnień, świadczą sobie wzajemną pomoc przy realizacji niniejszej Umowy. Pomoc ta jest udzielana bezpłatnie, z wyjątkiem przypadków uzgodnionych w ramach porozumienia administracyjnego.

Artykuł 12

Ochrona danych osobowych

Jeżeli przepisy ustawodawstwa krajowego Strony nie przewidują inaczej, informacje dotyczące poszczególnych osób, przekazywane tej Stronie zgodnie z niniejszą Umową przez drugą Stronę, są wykorzystywane wyłącznie dla potrzeb realizacji niniejszej Umowy. Takie informacje otrzymane przez Stronę podlegają przepisom ustawodawstwa krajowego tej Strony dotyczącym ochrony prywatności i poufności danych osobowych.

Artykuł 13

Zwolnienie z opłat i uwierzytelniania dokumentów

1. Zwolnienie z opłat rejestracyjnych, wpisowych, konsularnych i innych podobnych, przewidziane w ustawodawstwie każdej ze Stron, ma zastosowanie do świadectw i dokumentów wydawanych przez instytucje drugiej Strony, użytych dla stosowania niniejszej Umowy.
2. Dokumenty i świadectwa, które są przedstawiane w celu stosowania niniejszej Umowy nie wymagają uwierzytelnienia przez władze konsularne lub dyplomatyczne.
3. Kopie dokumentów poświadczone za zgodność z oryginałem przez instytucję właściwą jednej Strony są akceptowane jako kopie zgodne z oryginałem przez instytucję właściwą drugiej Strony, bez dalszego uwierzytelniania. Instytucja właściwa każdej Strony jest ostatecznym sędzią w zakresie uznania ważności dowodów przedłożonych jej z jakiegokolwiek źródła.

Artykuł 14

Badania lekarskie

Badania lekarskie osób, na terytorium jednej ze Stron, które są wymagane zgodnie z przepisami prawa drugiej Strony, są zapewniane przez instytucję właściwą pierwszej Strony na wniosek i na koszt instytucji wnioskującej. Koszty badań lekarskich nie są zwracane, jeśli są one wykonywane dla instytucji obu Stron.

Artykuł 15

Języki

1. Przy stosowaniu niniejszej Umowy władze właściwe, instytucje łącznikowe i instytucje właściwe Stron mogą korespondować ze sobą po polsku lub po angielsku.
2. Wniosek lub dokument nie może być odrzucony wyłącznie z tego powodu, iż został sporządzony w języku drugiej Strony.

Artykuł 16

Wnioski

1. Pisemny wniosek o świadczenia złożony w instytucji właściwej jednej Strony chroni prawa wnioskodawców zgodnie z przepisami prawa drugiej Strony, jeśli wnioskodawca zażąda uznania go za wniosek zgodnie z przepisami prawa drugiej Strony.
2. Jeżeli wnioskodawca złożył pisemny wniosek o świadczenia w instytucji właściwej jednej Strony i nie zażądał wyraźnie ograniczenia wniosku do świadczeń zgodnie z przepisami prawa tej Strony, wniosek chroni także prawo wnioskodawcy zgodnie z przepisami prawa drugiej Strony, jeżeli wnioskodawca w momencie składania wniosku podał informacje wskazujące, że osoba, na rzecz której wnioskowane są świadczenia, ma przebyte okresy ubezpieczenia zgodnie z przepisami prawa drugiej Strony.
3. Postanowienia Części III mają zastosowanie wyłącznie do tych świadczeń, w przypadku których wniosek został złożony nie wcześniej niż w dniu wejścia w życie niniejszej Umowy.

Artykuł 17

Odwołania i terminy

1. Pisemne odwołanie od ustaleń dokonanych przez instytucję właściwą jednej Strony można w sposób ważny złożyć w instytucji właściwej każdej ze Stron. Odwołanie jest rozstrzygane zgodnie z procedurą i przepisami prawa Strony, od której ustaleń składane jest odwołanie.
2. Wniosek, pisemne odwołanie lub inny dokument, który zgodnie z przepisami prawa jednej Strony powinien zostać złożony w określonym terminie w instytucji właściwej tej Strony, a który został złożony w tym samym terminie w instytucji właściwej drugiej Strony, uznaje się za złożony w terminie.

Artykuł 18

Przekazywanie wniosków, pisemnych odwołań i innych dokumentów

W każdym przypadku, w którym mają zastosowanie postanowienia artykułu 17 niniejszej Umowy, instytucja właściwa, w której złożono wniosek, pisemne odwołanie lub inny dokument, wskazuje datę jego otrzymania na przedmiotowym dokumencie i niezwłocznie przekazuje go właściwej instytucji drugiej Strony.

Artykuł 19

Waluta

Płatności na podstawie niniejszej Umowy mogą być dokonywane w walucie Strony dokonującej wypłaty lub w każdej innej walucie swobodnie wymiennej.

Artykuł 20

Rozstrzygnięcie sporów

Spory, dotyczące interpretacji lub stosowania niniejszej Umowy, są rozstrzygane w drodze konsultacji między władzami właściwymi.

Artykuł 21

Umowy uzupełniające

Do niniejszej Umowy mogą być w przyszłości wprowadzane zmiany na podstawie umów uzupełniających, które z chwilą ich wejścia w życie, są uznawane za stanowiące integralną część niniejszej Umowy.

CZĘŚĆ V

Postanowienia przejściowe i końcowe

Artykuł 22

Postanowienia przejściowe

1. Niniejsza Umowa nie stanowi podstawy do żadnych roszczeń o wypłatę świadczenia za jakikolwiek okres poprzedzający datę wejścia w życie niniejszej Umowy, ani do jednorazowego świadczenia z tytułu śmierci, jeżeli dana osoba zmarła przed datą wejścia w życie niniejszej Umowy.
2. Przy ustalaniu prawa do świadczeń zgodnie z niniejszą Umową są uwzględniane okresy ubezpieczenia zgodnie z przepisami prawa którejkolwiek ze Stron lub inne zdarzenia, które nastąpiły przed datą wejścia w życie niniejszej Umowy.
3. Przy stosowaniu postanowień artykułu 6 ustępu 2 niniejszej Umowy, w przypadku osób wysłanych na terytorium Strony przed datą wejścia w życie niniejszej Umowy, okres zatrudnienia, o którym mowa w tym ustępie, uznaje się za rozpoczynający się od tej daty.

-

Artykuł 23

Zachowanie prawa do świadczeń

1. Ustalenia dotyczące prawa do świadczeń, dokonane przed datą wejścia w życie niniejszej Umowy, nie mają wpływu na prawa z niej wynikające.
2. Stosowanie niniejszej Umowy nie powoduje jakiegokolwiek zmniejszenia kwoty świadczenia, do którego prawo ustalono przed datą wejścia w życie Umowy.

Artykuł 24

Obowiązywanie i wypowiedzenie

1. Niniejsza Umowa pozostaje w mocy przez czas nieokreślony. Umowa może zostać wypowiedziana, w każdym czasie przez każdą ze Stron, z 12 miesięcznym okresem wypowiedzenia, przekazanego drugiej Stronie na piśmie.
2. W przypadku wypowiedzenia niniejszej Umowy wszelkie prawa do świadczeń lub ich wypłaty nabyte przez osobę są zachowane, a władze właściwe uzgodnią sposób uregulowania praw będących w trakcie nabywania na podstawie jej postanowień.

Artykuł 25

Wejście w życie

Strony powiadomią się w drodze pisemnej notyfikacji o zakończeniu procedur ustawowych i konstytucyjnych przez siebie stosowanych, niezbędnych do wejścia w życie niniejszej Umowy. Niniejsza Umowa wchodzi w życie pierwszego dnia trzeciego miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła ostatnia notyfikacja.

W DOWÓD CZEGO, niżej podpisani, należycie do tego upoważnieni, podpisali niniejszą Umowę.

SPORZĄDZONO w....., dnia..... w dwóch egzemplarzach w języku polskim i angielskim, przy czym oba teksty są jednakowo autentyczne.

W IMIENIU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

W IMIENIU
STANÓW ZJEDNOCZONYCH AMERYKI